

Vicepresidència i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives

DECRET LLEI 5/2016, de 22 de juliol, del Consell, d'agilització de la tramitació de la Renda Garantida de Ciutadania davant de la situació d'emergència social. [2016/5928]

PREÀMBUL

La Llei 9/2007, de 12 de març, de la Generalitat, de Renda Garantida de Ciutadania de la Comunitat Valenciana té per objecte regular, en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, la Renda Garantida de Ciutadania, definida en l'article 2 d'aquesta llei, els seus requisits, condicions, els drets i obligacions de les persones destinatàries, així com els instruments de caràcter social que faciliten la seua inserció.

L'esperit d'aquesta llei és procurar l'equitat social. La Renda Garantida de Ciutadania és un dret subjectiu a una prestació econòmica que la xarxa pública de serveis socials ha de prestar a fi que les persones en situació d'empobriment puguen mantindre un adequat benestar personal i familiar, atenent als principis d'igualtat, equitat, solidaritat i inclusió.

En el context dels anys de l'aplicació d'aquesta llei, la precarització del mercat laboral, tant en la seua quantitat com en la seua qualitat, ha suposat nous tipus d'empobriment, que desplacen major població cap a l'exclusió social o situació de risc. Així doncs, la renda garantida és un element de suport fonamental per a les persones que patixen l'actual dificultat de l'accés al mercat laboral, la precarització de la contractació, temporalitzada i parcial i l'empobriment en general. Tots estos factors convertixen la renda en l'única opció de moltes famílies que s'han vist abocades a ser demandants d'aquest dret, que s'ha vist sistemàticament vulnerat per part de l'Administració.

Des del naixement de la llei fins a hui, la Comunitat Valenciana ha patit un empobriment les xifres del qual oscil·len entre el 34 i el 36%, segons la Taxa Europea AROPE, amb un 40% de pobresa infantil i un 62% d'empobriment en les famílies monoparentals. Aquesta situació, arrossegada durant quasi una dècada ens ha situat davant d'un problema també administratiu, on l'incompliment de terminis i servicis ha sigut sistemàtic, contribuint a fer més peremptòria la situació actual de les persones amb dret a rebre la Renda Garantida de Ciutadania.

Així doncs, transcorreguts més de nou anys des de la implantació de la Llei 9/2007, i malgrat les diverses modificacions de la Renda Garantida de Ciutadania (2008, 2011 i 2012), s'ha observat un alt grau d'incompliment d'aquesta, tant en els aspectes de la pròpia gestió de les ajudes com dels mecanismes que establia i de l'escassetat de pressupost a elles destinat. Això ha generat un insostenible nombre de sol·licituds no ateses en els terminis determinats, és a dir, la vulneració dels drets de les persones, així com la incongruència entre el compliment de la norma i una adequada gestió; en definitiva, ha contribuït a incrementar la vulnerabilitat de les persones en situació d'exclusió o de risc.

D'altra banda, la sentència de 6 de febrer de 2015, de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana, va declarar la nul·litat de la base quinta de l'annex I de l'Orde 7/2012, de 20 de febrer, de la Conselleria de Justícia i Benestar Social, que establia que els efectes econòmics de la Renda Garantida de Ciutadania es produïrien el primer dia del mes següent a la data de resolució que reconega el dret a la seua percepció. D'aquesta manera, reposa el Tribunal allò que s'ha establert per l'Orde de 31 de juliol de 2008, de la Conselleria de Benestar Social, per la qual cosa els efectes econòmics de la Renda Garantida de Ciutadania seran des del primer dia del mes següent a la data de presentació de la sol·licitud en el registre corresponent.

Així mateix, l'experiència acumulada des de l'aplicació de la ferma de la mencionada sentència ha demostrat la necessitat d'acometre amb decisió les disfuncions i efectes no desitjats de la gestió de la Renda Garantida de Ciutadania, amb l'objectiu de pal·liar la greu situació d'emergència social que afecta col·lectius molt vulnerables. Situació apressant agreujada per l'incompliment de l'obligació de l'Administra-

Vicepresidencia y Conselleria de Igualdad y Políticas Inclusivas

DECRETO LEY 5/2016, de 22 de julio, del Consell, de agilización de la tramitación de la Renta Garantizada de Ciudadanía ante la situación de emergencia social. [2016/5928]

PREÀMBULO

La Ley 9/2007, de 12 de marzo, de la Generalitat, de Renta Garantizada de Ciudadanía de la Comunidad Valenciana tiene por objeto regular, en el ámbito de la Comunitat Valenciana, la renta garantizada de ciudadanía, definida en el artículo 2 de esta ley, sus requisitos, condiciones, los derechos y obligaciones de las personas destinatarias, así como los instrumentos de carácter social que faciliten su inserción.

El espíritu de esta ley es procurar la equidad social. La renta garantizada de ciudadanía es un derecho subjetivo a una prestación económica que la red pública de servicios sociales debe prestar a fin de que las personas en situación de empobrecimiento puedan mantener un adecuado bienestar personal y familiar, atendiendo a los principios de igualdad, equidad, solidaridad e inclusión.

En el contexto de los años de la aplicación de esta ley, la precarización del mercado laboral, tanto en su cantidad como en su calidad, ha supuesto nuevos tipos de empobrecimiento, que desplazan mayor población hacia la exclusión social o situación de riesgo. Así pues, la renta garantizada es un elemento de sustento fundamental para las personas que padecen la actual dificultad del acceso al mercado laboral, la precarización de la contratación, temporalizada y parcial y el empobrecimiento en general. Todos estos factores convierten la renta en la única opción de muchas familias que se han visto abocadas a ser demandantes de este derecho, que se ha visto sistemáticamente vulnerado por parte de la Administración.

Desde el nacimiento de la ley hasta la fecha, la Comunitat Valenciana ha sufrido un empobrecimiento cuyas cifras oscilan entre el 34 y el 36%, según la Tasa Europea AROPE, con un 40% de pobreza infantil y un 62% de empobrecimiento en las familias monoparentales. Esta situación, arrastrada durante casi una década nos ha situado frente a un problema también administrativo, donde el incumplimiento de plazos y servicios ha sido sistemático, contribuyendo a hacer más perentoria la situación actual de las personas con derecho a recibir la renta garantizada de ciudadanía.

Así pues, transcurridos más de nueve años desde la implantación de la Ley 9/2007, y a pesar de las diversas modificaciones de la Renta Garantizada de Ciudadanía (2008, 2011 y 2012), se ha observado un alto grado de incumplimiento de la misma, tanto en los aspectos de la propia gestión de las ayudas, como de los mecanismos que establecía y de la escasez de presupuesto a ellas destinado. Ello ha generado un insostenible número de solicitudes no atendidas en los plazos determinados, es decir, la vulneración de los derechos de las personas, así como la incongruencia entre el cumplimiento de la norma y una adecuada gestión; en definitiva, ha contribuido a incrementar la vulnerabilidad de las personas en situación de exclusión o de riesgo.

Por otro lado, la sentencia de 6 de febrero de 2015, de la Sala de lo Contencioso-Administrativo del Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana, declaró la nulidad de la base quinta del anexo I de la Orden 7/2012, de 20 de febrero, de la Conselleria de Justicia y Bienestar Social, que establecía que los efectos económicos de la Renta Garantizada de Ciudadanía se producirían el primer día del mes siguiente a la fecha de resolución que reconozca el derecho a su percepción. De esta manera, repone el Tribunal lo establecido por la Orden de 31 de julio de 2008, de la Conselleria de Bienestar Social, por lo que los efectos económicos de la Renta Garantizada de Ciudadanía serán desde el primer día del mes siguiente a la fecha de presentación de la solicitud en el registro correspondiente.

Asimismo, la experiencia acumulada desde la aplicación de la firmeza de la mencionada sentencia ha demostrado la necesidad de acometer con decisión las disfunciones y efectos no deseados de la gestión de la Renta Garantizada de Ciudadanía, con el objetivo de paliar la grave situación de emergencia social que afecta a colectivos muy vulnerables. Situación acuciante agravada por el incumplimiento de la obligación de

ció en l'execució dels terminis legals de resolució dels expedients de Renda Garantida conseqüència de l'alt nombre d'expedients acumulats d'anys anteriors.

La tardança en la gestió de la renda posa de manifest la incongruència entre la situació real i la norma, elaborada des de l'associació de les ajudes amb la inserció laboral; evidenciant la ineficàcia i inoperativitat de confeccionar plans familiars d'inserció amb caràcter retroactiu i no coetanis a l'estat de necessitat de les persones destinatàries de la renda garantida en el moment de la presentació de la sol·licitud. Aquesta circumstància fa necessari que en els supòsits en què l'Administració no elabore el referit pla per causes imputables a aquest això no perjudique la ciutadania.

Ens trobem doncs davant d'una situació límit que precisa d'una resposta àgil i immediata del govern. Aquest decret llei té com a única finalitat resoldre aquesta situació d'emergència social, com és l'incompliment sistemàtic per part de l'Administració de l'abonament en termini de les rendes degudes i l'accés al sistema de Renda Garantida de Ciutadania. Així doncs l'objectiu és agilitzar el pagament de les ajudes, que si bé de forma retardada, permetrà posar al dia administrativament, tots aquells expedients que per falta de pressupost i dels mitjans suficients per a la seua tramitació han caracteritzat la gestió de les ajudes relacionades amb la Renda Garantida de Ciutadania. Aquestes ajudes dirigides a persones amb greus carencies, si bé allunyades del moment en què les van sol·licitar, vindran a reparar un incompliment administratiu manifest i un suport a la solució de les dificultats que van motivar la seua sol·licitud.

L'adopció de les presents mesures dóna una resposta immediata a l'exposada situació d'urgent necessitat i, a tal fi, constitueix el fonament per a acudir al procediment del decret llei, tot això a l'empara del previst en els articles 44 i 49 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, i article 58 de la Llei 5/1983, de la Generalitat, del Consell. S'estima necessari acudir a aquest procediment extraordinari per urgent necessitat ja que el propi caràcter extraordinari del procediment i la seua peremptorietat impedeixen acudir al procediment legislatiu ordinari.

En conseqüència, a proposta de la vicepresidenta i consellera d'Igualtat i Polítiques Inclusives i prèvia deliberació del Consell, en la reunió del dia 22 de juliol de 2016,

DECRETE

Article 1. Modificació de la Llei 9/2007, de 12 de març, de la Generalitat, de Renda Garantida de Ciutadania de la Comunitat Valenciana

Es modifiquen els articles 6 i 24 de la Llei 9/2007, que queden redactats en la forma detallada en l'annex d'aquest decret llei.

Article 2. Naturalesa dels llocs

Als efectes previstos en la normativa sobre gestió del pressupost de la Generalitat que dicte la conselleria competent en matèria d'hisenda i sense perjudici de la legislació bàsica que resulte d'aplicació, els llocs de treball adscrits a la tramitació de la Renda Garantida de Ciutadania en les direccions territorials de la conselleria competent, tindran la consideració de llocs d'atenció directa o cobertura prioritària susceptibles de substitució.

DISPOSICIÓ ADDICIONAL

Única. Desplegament i aplicació

S'autoritza la persona titular de la conselleria amb competències en matèria de polítiques inclusives a dictar les disposicions necessàries i adoptar les mesures oportunes que permeten la correcta instrumentalització de l'execució d'aquest decret llei.

DISPOSICIÓ TRANSITÒRIA

Única. Expedients en tramitació

Els expedients en tramitació es resoldran aplicant aquesta normativa.

la Administración en la ejecución de los plazos legales de resolución de los expedientes de Renta Garantizada consecuencia del alto número de expedientes acumulados de años anteriores.

La tardanza en la gestión de la renta pone de manifiesto la incongruencia entre la situación real y la norma, elaborada desde la asociación de las ayudas con la inserción laboral; evidenciando la ineficacia e inoperatividad de confeccionar planes familiares de inserción con carácter retroactivo y no coetáneos al estado de necesidad de las personas destinatarias de la renta garantizada en el momento de la presentación de la solicitud. Esta circunstancia hace necesario que en los supuestos en que la Administración no elabore el referido plan por causas imputables a la misma, ello no suponga perjuicio para la ciudadanía.

Nos encontramos pues ante una situación límite que precisa de una respuesta ágil e inmediata del gobierno. Este decreto ley tiene como única finalidad resolver esta situación de emergencia social, como es el incumplimiento sistemático por parte de la Administración del abono en plazo de las rentas adeudadas y el acceso al sistema de renta garantizada de ciudadanía. Así pues, el objetivo es agilizar el pago de las ayudas, que si bien de forma retrasada, permitirá poner al día administrativamente, todos aquellos expedientes que por falta de presupuesto y de los medios suficientes para su tramitación han caracterizado la gestión de las ayudas relacionadas con la Renta Garantizada de Ciudadanía. Estas ayudas dirigidas a personas con graves carencias, si bien alejadas del momento en que las solicitaron, vendrán a reparar un incumplimiento administrativo manifiesto y un apoyo a la solución de las dificultades que motivaron su solicitud.

La adopción de las presentes medidas da una respuesta inmediata a la expuesta situación de urgente necesidad y, a tal fin, constituye el fundamento para acudir al procedimiento del decreto ley, todo ello al amparo de lo previsto en los artículos 44 y 49 del Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, y artículo 58 de la Ley 5/1983, de la Generalitat, del Consell. Se estima necesario acudir a este procedimiento extraordinario por urgente necesidad ya que el propio carácter extraordinario del procedimiento y su perentoriedad impiden acudir al procedimiento legislativo ordinario.

En consecuencia, a propuesta de la vicepresidenta y consellera de Igualdad y Políticas Inclusivas y previa deliberación del Consell, en la reunión del día 22 de julio de 2016,

DECRETO

Artículo 1. Modificación de la Ley 9/2007, de 12 de marzo, de la Generalitat, de Renta Garantizada de Ciudadanía de la Comunidad Valenciana

Se modifican los artículos 6 y 24 de la Ley 9/2007, que quedan redactados en la forma detallada en el anexo de este decreto ley.

Artículo 2. Naturaleza de los puestos

A los efectos previstos en la normativa sobre gestión del presupuesto de la Generalitat que dicte la conselleria competente en materia de hacienda y sin perjuicio de la legislación básica que resulte de aplicación, los puestos de trabajo adscritos a la tramitación de la Renta Garantizada de Ciudadanía en las direcciones territoriales de la conselleria competente, tendrán la consideración de puestos de atención directa o cobertura prioritaria susceptibles de sustitución.

DISPOSICIÓN ADICIONAL

Única. Desarrollo y aplicación

Se autoriza a la persona titular de la conselleria con competencias en materia de políticas inclusivas, para dictar las disposiciones necesarias y adoptar las medidas oportunas que permitan la correcta instrumentalización de la ejecución de este decreto ley.

DISPOSICIÓN TRANSITORIA

Única. Expedientes en tramitación

Los expedientes en tramitación se resolverán aplicando esta normativa.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Única. Derogació normativa

Queden derogades totes les disposicions d'igual o inferior rang en el que s'oposen al que disposa aquest decret llei.

DISPOSICIÓ FINAL

Única. Entrada en vigor

Aquest decret llei entrarà en vigor l'endemà de la seua publicació en el *Diari Oficial de la Comunitat Valenciana*.

València, 22 de juliol de 2016

El president de la Generalitat,
XIMO PUIG I FERRER

La vicepresidenta del Consell i consellera d'Igualtat i Polítiques Inclusives
MÓNICA OLTRA JARQUE

ANNEX

Modificació dels articles 6 i 24 de la Llei 9/2007, de 12 de març, de la Generalitat, de Renda Garantida de Ciutadania de la Comunitat Valenciana.

Article 6. Del pla familiar d'inserció

El pla familiar d'inserció es defineix com el conjunt de mesures proposades per l'equip social de l'entitat local, la finalitat del qual és aconseguir la inserció social o laboral i que haurà de complir-se per les persones destinatàries de la Renda Garantida de Ciutadania.

Este pla comprendrà l'aplicació directa o coordinada de totes o algunes de les actuacions bàsiques i haurà de contindre, com a mínim, el diagnòstic de la situació personal i familiar, els mitjans econòmics de les persones destinatàries, l'accés als serveis bàsics, els objectius que pretenen aconseguir, el mètode que cal seguir, la periodicitat de la relació amb l'equip d'intervenció, la concreció de les accions a realitzar, amb la previsió temporal de duració i la proposta que pertoque respecte a la Renda Garantida de Ciutadania.

Per a l'elaboració del mencionat pla familiar serà condició necessària la participació de les possibles persones destinatàries del mateix.

Una vegada establert, aquest pla serà subscrit i complit, de manera vinculant i obligatòria i per a cada període, per la persona titular i totes les persones beneficiàries de l'esmentada renda que tinguen capacitat legal per a això.

El pla familiar d'inserció proposarà, amb caràcter general, que s'establisca un pla d'inserció laboral. No obstant això, si es preveu la impossibilitat de realitzar aquest últim, es motivaran les causes en el pla familiar d'inserció.

El pla d'inserció laboral serà elaborat per les comissions mixtes que, creades a aquest efecte, estaran integrades per les persones representants dels serveis socials i d'ocupació corresponents.

El pla d'inserció laboral serà de compliment obligatori per a les persones beneficiàries a qui afecte, una vegada establert per les esmentades comissions mixtes.

Quan transcorreguts dos mesos des de la presentació de la sol·licitud l'Administració no haja elaborat el pla familiar d'inserció per causes imputables a aquesta, es proseguirà el procediment, i s'entendrà evacuat aquest tràmit.

Article 24. Tramitació

L'administració local procedirà a elaborar el pla familiar d'inserció, si és el cas, recaptant totes les dades que siguen necessàries per a determinar la prestació i les presentarà davant de la direcció territorial competent en matèria d'acció social, juntament amb la proposta que estime procedent, excepte en el supòsit establert en l'últim paràgraf de l'article 6 d'aquesta llei.

En aquests casos, una vegada aprovada la sol·licitud en el seu moment presentada, la direcció territorial competent en matèria de polítiques inclusives comunicarà a l'equip social de base de referència de la persona titular la concessió de l'ajuda, perquè establisca el seguiment que corresponga de la unitat familiar perceptora d'aquesta.

DISPOSICIÓN DEROGATORIA

Única. Derogación normativa

Quedan derogadas todas las disposiciones de igual o inferior rango en lo que se opongan a lo dispuesto en este decreto ley.

DISPOSICIÓN FINAL

Única. Entrada en Vigor

Este decreto ley entrará en vigor al día siguiente al de su publicación en el *Diari Oficial de la Comunitat Valenciana*.

Valencia, 22 de julio de 2016

El president de la Generalitat,
XIMO PUIG I FERRER

La vicepresidenta y consellera de Igualdad y Políticas Inclusivas,
MÓNICA OLTRA JARQUE

ANEXO

Modificación de los artículos 6 y 24 de la Ley 9/2007, de 12 de marzo, de la Generalitat, de Renda Garantizada de Ciutadania de la Comunitat Valenciana.

Artículo 6. Del plan familiar de inserción

El plan familiar de inserción se define como el conjunto de medidas propuestas por el equipo social de la entidad local, cuya finalidad es conseguir la inserción social o laboral y que deberá cumplirse por las personas destinatarias de la Renda Garantizada de Ciutadania.

Dicho plan comprenderá la aplicación directa o coordinada de todas o algunas de las actuaciones básicas y deberá contener, como mínimo, el diagnóstico de la situación personal y familiar, los medios económicos de las personas destinatarias, el acceso a los servicios básicos, los objetivos que pretenden alcanzarse, el método que debe seguirse, la periodicidad de la relación con el equipo de intervención, la concreción de las acciones a realizar, con la previsión temporal de duración y la propuesta que proceda respecto a la renta garantizada de ciudadanía.

Para la elaboración de dicho plan familiar será condición necesaria la participación de las posibles personas destinatarias del mismo.

Una vez establecido, dicho plan será suscrito y cumplido, de modo vinculante y obligatorio para cada periodo, por la persona titular y todas las personas beneficiarias de dicha renta que tengan capacidad legal para ello.

El plan familiar de inserción propondrá, con carácter general, que se establezca un plan de inserción laboral. No obstante, si se prevé la imposibilidad de realizar este último, se motivarán las causas en el plan familiar de inserción.

El plan de inserción laboral será elaborado por las comisiones mixtas que, creadas al efecto, estarán integradas por las personas representantes de los servicios sociales y de empleo correspondientes.

El plan de inserción laboral será de obligado cumplimiento para las personas beneficiarias a los que afecten, una vez establecidos por las citadas comisiones mixtas.

Cuando transcurridos dos meses desde la presentación de la solicitud la administración no haya elaborado el plan familiar de inserción, por causas imputables a la misma, se continuará el procedimiento entendiéndose evacuado ese trámite.

Artículo 24. Tramitación

La administración local procederá a elaborar el plan familiar de inserción, en su caso, recabando todos los datos que sean necesarios para determinar la prestación y los presentará ante la dirección territorial competente en materia de acción social, junto con la propuesta que estime procedente, salvo en los casos establecidos en el último párrafo del artículo 6 de esta ley.

En estos casos, una vez aprobada la solicitud en su día presentada, la dirección territorial competente en materia de políticas inclusivas comunicará al equipo social de base de referencia de la persona titular la concesión de la ayuda, para que establezca el seguimiento que corresponda de la unidad familiar perceptora de la misma.